

tekst og foto asle finnseth

Strek | Aktuelt

I serien om tro, makt og nasjonalisme er vi kommet til Kirken, den norske.

Inkluderende for nordmenn

I en mannsalder har ledere i Den norske kirke ropt på raushet i integreringen av innvandrere. Men ser man etter innslag av innvandrere i kirkedemokratiet, er det best å bruke lupe.

I HÆREN AV over 12 000 nyvalgte menighetsrådsmedlemmer er andelen utenlandske navn på syv promille. Det var heller ingen utenlandske navn å stemme på i bispedømmerådvalget i september. Det viser en kartlegging STREK har foretatt.

Under saken «Innvandrere og menighetene» på kirkemøtet i november er det duket for selv-ransakelse.

Det er ved å gjennomgå resultatlistene for 1100 av kirkens i alt rundt 1250 nyvalgte menighetsråd, STREK kan dokumentere det mange vil ha ant: At andelen utenlandske tillitsvalgte på basisplanet i Den norske kirke er mikroskopisk. Og leter man etter innvandrere – typisk definert som personer som har flyttet til Norge fra Den tredje verden – er andelen enda mindre: Rundt 30 av 12 000.

I århundrer har veien til medlemskap i Den norske kirke gått gjennom «bunadsportalen»: Barnedåp, med overtoner av borgerskapsritual for kongeriket Norge. Dermed har kirken blitt et fellesskap for dem med norske aner.

Dette preger rekrutteringen til alle ledende stillinger. Etter 30 år med kirkelige uttalelser om å «se Jesus i de fremmede», finner man ikke en eneste utlending som medlem i de sentralkirkelige råd: Mellomkirkelig råd og Kirkerådet. Blant de ansatte i Kirkerådet, består utlendingsandelen av en danske og en tysker.

250 000 fra «kristne land»

Men kanskje mangelen på kirkelig integrering skyldes at innvandrere flest er muslimer? Fra kulturer med særlig sterke sperrer mot kristen tro?

Ved sist årsskifte viste loggen i SSB at det bor 423 000 innvandrere i Norge. Og da er alle som ikke har norsk statsborgerskap regnet med, fra svensker, via sveitsere til sudanere. En innvandrere er, i denne sammenheng, kort og godt en person som er født i utlandet av to utenlandske foreldre, og som på et punkt har landet i Norge.

250 000 av innvandrerne i Norge kommer fra land der kristne utgjør den største religiøse gruppen, ifølge en oversikt utarbeidet av Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA). Blant disse 250 000 kommer et betydelig antall fra land med en stor andel protestanter, som Storbritannia (11 600), USA (7200), Danmark (17 800), Tyskland (19 600), Eritrea (3 200), Etiopia (3600), Kenya (1000), Kongo (1700).

At en god del av disse er katolikker eller opprinnelig sogner til mer karismatiske sammenhenger enn Folkekirken, er trolig bare en del av forklaringen på at så få av dem har inntatt demokratiet i Den norske kirke.

At den samme kirken ennå ikke har laget informasjonsmaterieell om seg selv på de viktigste innvandrerspråkene, sier litt. At det – ifølge sakspapirene til kirkemøtet – ikke foreligger opplæringsmateriale beregnet på voksne som vil bli døpt, er kanskje også et poeng. At mange innvandrere opplever møtet med Den norske kirke som kjølig (se egen sak) forklarer trolig mer.

STREK har, via kirkens medlemsregister, forsøkt å få ut tall som viser andelen utlendinger som har oppnådd medlemskap i Den norske kirke. Pålitelige tall forelå ikke da STREK gikk i trykken.

Tankekor

For å kvalifisere til medlemskap i Den norske kirke må du ha norsk personnummer, 11 siffer. Det skriver Sven Thore Kloster, saksbehandler for Kirkerådets uttalelse om saken til høstens kirkemøte, «Kristne innvandrere og menighetene i Norge». Bakgrunnen er Kirkelovens krav om «å være bosatt i riket». Det er man, i juridisk forstand, når man har blitt tildelt personnummer. En innvandrere, flyktning eller asylsøker får ikke per-

MEDLEMMER 06-09

STAVANGER BJØRGVIN MORE NIDAROS SØR-
HLOGALAND NORD-
HLOGALAND

Anger Kari
Nylund
Ingvald
Thorsheim
Anshild Eivind
Petersen
Petter Sørensen
Dell
Matti Høyem
Vam
Ole Einar
Vam

Svein Arne
Lunde
Magnus Skjold
Einar Hovne
Matti Sørensen
Johanne Wehde
Jensen
Rolf Karkhus
Lund

Pet. Magne Olsen
Henry Koppert
Knut Eivind
Ruge
Johanne Ulla
Till
Knut Arne
Lund
Ingvald Einar
Flaten

Stein R. Høgstad
Eivind Sørensen
Lars Einar
Sørensen
Agnar
Sørensen
Eivind Einar
Sørensen
Svein Magne
Lund

Arne Sigurd
Moen
Tor Sørensen
Ole Einar
Sørensen
Arne Einar
Lund
Sørensen
Eivind Einar
Sørensen

Arne Einar
Sørensen
Eivind Einar
Sørensen
Svein Magne
Lund

Eivind Einar
Sørensen
Eivind Einar
Sørensen
Svein Magne
Lund

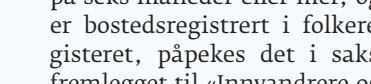
Eivind Einar
Sørensen
Eivind Einar
Sørensen
Svein Magne
Lund

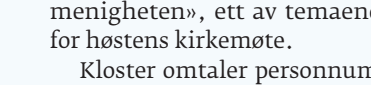
Eivind Einar
Sørensen
Eivind Einar
Sørensen
Svein Magne
Lund

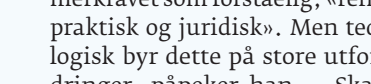
Eivind Einar
Sørensen
Eivind Einar
Sørensen
Svein Magne
Lund

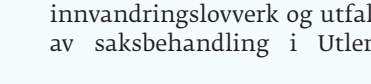
Eivind Einar
Sørensen
Eivind Einar
Sørensen
Svein Magne
Lund

Eivind Einar
Sørensen
Eivind Einar
Sørensen
Svein Magne
Lund

Eivind Einar
Sørensen
Eivind Einar
Sørensen
Svein Magne
Lund

Eivind Einar
Sørensen
Eivind Einar
Sørensen
Svein Magne
Lund

sonnummer før vedkommende kan vise til en oppholdstillatelse på seks måneder eller mer, og er bostedsregistrert i folkeregisteret, påpekes det i saksfremlegget til «Innvandrere og menighet», ett av temaene for høstens kirkemøte.

Kloster omtaler personnummerkravet som forståelig, «rent praktisk og juridisk». Men teologisk byr dette på store utfordringer, påpeker han. – Skal innvandringslovverk og utfall av saksbehandling i Utlen-

Veien til medlemskap i kirken gått gjennom «bunadsportalen».

dingsdirektorat og Utlendingsnemnd være bestemmende for det kristne fellesskapet?

Kvotere innvandrere?

Både Kloster og Kirkerådet har i sine behandlingsrunder funnet mye å løfte frem for Den norske kirkes Storting. Blant annet foreslår de at Kirkemøtet vedtar å vurdere kvotering som redskap for å bøte på innvandrer mangelen i kirkelig styre og stell. De foreslår også at kirken vurderer å skaffe seg en ny stillingskategori: integreringsrådgiver.

Ofte på banen

Helt siden 1970-tallet, og starten på mediefenomenet «innvandrer», har Den norske kirke engasjert seg sterkt for integrering. Både Bispemøtet, Mellomkirkelig råd og etter hvert også Kirkemøtet har avgitt sterke appeller om å «ta godt imot de fremmede», og stå vakt om likeverdet. På 1990-tallet markerte en rekke menigheter seg ved å stille opp for innvandrere i kirkeasyl. Samenes plass og integritet i Den norske kirke sto også høyt på dagsordenen i dette tiåret og ut i 2000-tallet. På kirkemøtet i 2006 ble det vedtatt en hel smørbrøddliste av tiltak, til iverksetting på ulike nivåer i kirken. Blant annet skulle det «ansettes mennesker med innvandrerbakgrunn i sentralkirkelige stillinger». Innvandrere skulle utfordres til å ta kirkelig utdanning og finne

sin plass som kirkelig ansatte, blant annet innen trosopplæringsreformen.

I saksapirene til årets kirkemøte vises det også til hvordan mange menigheter leier ut kirkelige lokaler til rene innvandrer menigheter, økumeniske menigheter for kinesere, iranere, etiopere. Hele 38 av trosamfunnene som ved årsskiftet var registrert hos fylkesmannen i Oslo kan klassifiseres som innvandrer menigheter.

«Den norske kirke vil være et integrerende fellesskap og arbeider aktivt for et inkluderende samfunn», heter det på nettsiden kirken.no, der temafeltet oppsummeres. Teksten viser til at engasjementet har «solid bibelsk begrunnelse» og bunner i en «grunnleggende kristen tanke»: «Jesus har vist oss hvordan vi skal møte fremmede ... han inkluderte dem som var utenfor inn i fellesskapene.»

Men dette finner man få spor av i kirkens demokratiske rygggrad, rådsstrukturen.

Lite fargerikt

Også til årets kirkemøte er det en meget norsk flokk av lekfolk, biskoper og andre kirkelig ansatte som møter opp, flankert av samiske representanter. Utstillingsbildet av flokken på kirken.no sier sitt.

Heller ikke på kommende års kirkemøter ligger det an til en særlig integrert forsamling. STREK har kartlagt situasjonen i menighets- og bispedømme-

Bispedømme	Andel menighetsråd (MR) sjekket	Antall MR-medlemmer	Andel utenlandske navn, rådsmedl.	Andel utenlandske navn, varamedl.	Samlet andel utenlandske navn
Oslo	75 %	581	2,6 % (9)	4,5 % (11)	3,4 % (20)
Borg	89 %	1050	1,0 % (6)	0,9 % (4)	1,0 % (10)
Tunsberg	92 %	1073	0,2 % (1)	0,2 % (1)	0,2 % (2)
Agder	89 %	1355	0,8 % (6)	0,3 % (2)	0,6 % (8)
Stavanger	96 %	966	0,7 % (4)	1,5 % (6)	1,0 % (10)
Bjergvin	90 %	1978	0,5 % (5)	0,2 % (2)	0,4 % (7)
Møre	90 %	971	0,4 % (2)	0,7 % (3)	0,5 % (5)
Nidaros	88 %	1122	0,3 % (3)	0,1 % (1)	0,4 % (5)
Sør-Hålogaland	91 %	898	0,5 % (4)	0,2 % (2)	0,7 % (6)
Nord-Hålogaland	88 %	651	0,6 % (4)	0,6 % (4)	1,2 % (8)
Hamar	93 %	1474	0,1 % (2)	0,0 % (0)	0,1 % (2)
SUM		12119			0,7 % (83)

Resultater, STREKs kartlegging av andel utenlandske navn i nyvalgte menighetsråd høsten 2009.

rådene som tiltrer på nyåret. Gjennomgangen ble foretatt i helgen etter 25.– 27. september. Da forelå valgresultatene for rundt 90 prosent av menighetsrådene på det offisielle nettstedet kirken.no. Listene fra de over 1000 menighetene omfattet til sammen 12 050 navn på medlemmer og varamedlemmer.

Navnesjekk

Den kirkelige statistikken opererer ikke med nasjonal eller etnisk bakgrunn på kandidatene, forståelig nok. Listene ble derfor sjekket for andelen *navn* som tilsier en ikke-norsk bakgrunn: Alt fra tydelig svenske og tyske navn via navn fra det sørlige Europa til navn med asiatisk, latinamerikansk eller afrikansk opprinnelse. Der vi var i tvil, ble navnet gjennomgående rubrert som «utenlandsk».

Metoden er ikke vitenskapelig; det kan ikke utelukkes at en egyptisk eller vietnamesisk innvandrers har tatt navn av typen Trygve Fjellstad eller Gyrid Rabbås. Bare 83 av de over 12 000 navnene tydet på et rådsmedlem med utenlandsk bakgrunn. Andelen utgjør 0,7 prosent. Av disse igjen hadde bare 27 av de nyvalgte navn som tyder på en

afrikansk, arabisk eller asiatisk bakgrunn. Høyest andel ikke-norske navn fant vi blant rådsmedlemmer i Oslo, med 3,4 prosent. Aller hviteste var Hamar bispedømme, der bare 0,1 prosent av medlemmene har navn som tilsier utenlandsk herkomst.

Klinisk i bispedømmerådene

Enda mindre variasjon finner man i listene over leke kandidater som høsten 2009 sto på direktevalg til bispedømmerådene. Her fant STREK null navn – og null ansiktsbilder – som tydet på annet enn etnisk norsk opphav. I listene over kandidater til vervet som lek ansatt representant i bispedømmerådene fant STREK en enslig svale i Stavanger stift: den egyptiskfødte kirketjeneren i Høyland, Raafat Habib Ishak.

«Vanskelig»

Hva forklarer avstanden mellom integreringsretorikken og det israelerne gjerne kaller «facts on the ground»?

Ingrid Vad Nilsen – tidligere prost og nå sjef for kirkeseksjonen i Kultur- og kirkedepartementet – brukte Olavsstipendet hun ble tildelt i 2007 blant annet til å ta for seg denne tematik-

ken. I løpet av 2008 gjorde hun dybdestudier av klimaet for integrering i tre menigheter i ulike deler av landet. Alle de tre soknene har flyktingemottak innenfor grensene. Funnene oppsummerte hun blant annet i en lengre artikkel i Halvårsskriftet for praktisk teologi, nr. 1/2009.

«Vanskelig» og «krevende» er utsagn som går igjen i intervjuene, både med norske ansatte, vanlige kirkegjengere og med innvandrere.

I en av menighetene, anonymisert under navnet «Østøy», sier flere av de etnisk norske informantene at en del ville slutte å komme i kirken hvis innvandrerne ble mer synlig til stede. De viser til fremmedfrykt blant de eldre, og at mange ikke vet hvordan de skal te seg i møte med fremmede. En informant ønsket denne typen utfordringer, men legger til: «Å ha et fargerikt fellesskap ville være å jobbe mot kulturen (på stedet, red.anm.), og det er vanskelig i en menighet.»

I «Nordøy» har det vært drevet et eget arbeid for innvandrerkvinner, men den sliter med å bemanne tiltaket med norske frivillige. «Det er kanskje en generell holdning om at kommunen har sagt ja til flyktinger – de får ordne opp», sier en av informantene. «Det er ikke opp til oss å sørge for integrering.»

I en annen menighet, «Sørøy», arbeides det offensivt og organisert – både i stab og blant frivillige – for integrering. Menigheten arrangerer språkopplæring, klesinnsamling, leketorg for barn og driver aktiv integrering i gudstjenestelivet. Her har diakonen vært en nøkkelperson, samtidig som man har spilt på

den tverrkulturelle kompetansen til hjemvendte misjonærer som bor i menigheten.

Ingrid Vad Nilsen merker seg at det i alle de tre menighetene var innvandrere som tok initiativet til kontakten.

Medlemskap uaktuelt

Medlemskap i Den norske kirke for innvandrerne fremstår som et ikke-tema i de tre menighetene. Ingen av de ansatte Vad Nilsen intervjuet hadde brakt noe slikt på bane overfor innvandrerne. «I Den norske kirke har vi ikke vært vant til å rekruttere medlemmer annet enn ved barnedåp.»

Hovedinntrykket er at Den norske kirke har mye å ta igjen. «Skal Den norske kirke bli en flerkulturell kirke ... vil det kreve endringsvilje og -evne i hele kirken. Ansatte og tillitsvalgte må se samme kontekst, og ha felles forståelse av teologi som kan bygge ned fordommer og skape gode fellesskap,» skriver Vad Nilsen.

Hun peker på at det som finnes av ansatte med utenlandsk bakgrunn i norske menigheter ofte bruker det meste av sine ressurser på «tilpasning til norsk kirkeliv», og legger til: «Erfaringer og ideer fra deres hjemland blir lite etterspurt.»

Ransakelse

Dokumentet Kirkerådet har vedtatt, står i det hele tatt i selvransakelsens tegn:

«Kristne innvandrere utgjør en formidabel vitalisering og ressurstilførsel for norske menigheter. Den har vi som kirke paradoksalt nok ennå ikke lært oss å ta godt nok imot og forvalte ...»

– Min drøm er å finne sammen med norske kristne som vil gjenreise kirken, sier Lemma Desta.
Foto: Asle Finnseth

Brente kirkedrømmer

Han var prestelærer i Etiopia. Snakker godt norsk. Har en mastergrad i teologi fra MF. I to år har han søkt på jobber i norsk kirkeliv – høyt og lavt – uten å komme til intervju.

LEMMA DESTA (33) ser på hendene sine. – Jeg er overbevist om at kirken i Norge har bruk for sånne som meg, sier han. – Vi kunne ha gjort det til mer enn pene tanker, dette med at vi alle er likeverdige, at vi skal være en fargerik kirke. Jeg ser muligheter for Gud i det norske folk som mange nordmenn ikke ser. Men ingen arbeidsgivere i kirken har vist noen interesse for meg.

Desta sier han vet om fem andre innvandrere med teolo-

gisk utdanning i Oslo-området som er i en lignende situasjon. Lemma Desta er ikke formelt kvalifisert til å arbeide som prest i Den norske kirke. Men han har søkt på jobber som ungdomsarbeider, i trosopplæring, som menighetsforvalter – og, i mangel av jobb, på et doktorgradsstipend i teologi.

– Vi brenner inne med masse engasjement... Mine venner søker og søker, og etter hvert ikke bare på sånne jobber. Imens tar

«Dette med etnisk rene menigheter minner meg om det jeg opplevde under apartheid.»

Victor Calvert, konsulent i Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA)

de vakter på sykehjem og SFO for å klare seg, sier han til Strek.

Gir opp

Victor Calvert – opprinnelig fra Sør-Afrika – har 25 års erfaring fra kristent innvandrersarbeid i Norge, og bekrefter bildet fra en annen kant.

– Jeg vet om mange som var kristne ressurspersoner i sine hjemland før de flyktet til Norge. Men i norske menigheter flest er det ofte lite interesse for å bruke disse gavene. Også når de det gjelder, snakker greit norsk. De banker på i norske menigheter, på ulikt vis – men blir ikke sett. Etter en tid gir de opp, sier Calvert til Strek. Han har lang fartstid som konsulent i KIA – Kristent Interkulturelt Arbeid. KIA er en riksdekkende diakonalbrobyggerorganisasjon med et 30-talls ansatte. Den har blant annet som mål å bidra til at innvandrere finner seg til rette i norske menigheter.

Belært som «barn»

Også pastor Crispin Kashale fra Kongo sier han har møtt en god del stengte dører i kristen-Norge i årene etter 2000, da han og familien ankom til Sarpsborg som flyktninger. Før flukten var han bydelsordfører i Bukavo, en større by i Øst-Kongo. I flere kristne sammenhenger i Norge

har han opplevd å bli snakket til «som et åndelig barn». – Jeg tror det er misjonstankegangen. De norske var «foreldrene», de sorte var «barna». Men vi kan jo ikke forbli barn for alltid, ler han.

Kashale sier han vet om et titalls kristne ressurspersoner fra land som Tanzania, Kenya, Rwanda, Burundi og Kamerun som har opplevd det samme som ham: Å ikke bli tatt imot og verdsatt i norske menigheter.

– Jeg har vært innom en rekke pinsemenigheter, og noen steder var de ganske imøtekompende. Det verste stedet er statskirken. Der er det veldig stengt, presten gjemmer seg på et kontor, folk i menigheten aner ikke hvordan de skal nærme seg folk fra en annen kultur, sier han.

Etter mange forsøk på å «finne Guds plan for meg i Norge», startet Kashale for to år siden *Oljeberget*, en menighet for fransk-språklige afrikanere i Oslo.

Ildsjeler

– Bildet er ikke bare negativt. Det finnes en del menigheter der ildsjeler har åpnet for innvandrere, sier informasjonsleder i KIA Norge, Sigrun Saltbones Lauvland. – Men det er sjelden at innvandrere virkelig tas imot som søsken, og ikke gjester,

noen man forbarmer seg over. Og så er engasjementet altfor avhengig av enkeltpersoner; Den norske kirke mangler virkelig en strategi, en organisert tilnærming til feltet.

Lauvland hører historiene igjen og igjen: Etter landingen i Norge oppsøker den kristne innvandreren gjerne en gudstjeneste i den lokale utgaven av Den norske kirke. – Ganske raskt gir de opp. De følte seg ikke sett, tatt imot, tatt inn i varmen. En sort innvandrerkvinn sa det slik etter å ha forsøkt noen ganger i en sørlandsmenighet: «Det første jeg gjorde da jeg kom til dette stedet, var å oppsøke kirken – for å finne mine egne. Men de som var i kirken så ikke ut til å tenke at jeg var en av deres egne.»

«Ingen vits»

Trenden er, sier hun, at stadig flere kristne innvandrere ikke engang prøver å oppsøke en etnisk norsk menighet. – Andre innvandrere forteller dem at det ikke er noen vits, at det er like greit å oppsøke en ren innvandrermenighet, først som sist.

Annerledes

Jules Bahati, journalist og katolikk fra Kongo, er blant dem som har opplevd det helt annerledes. Da han, kona Nyenyezi og de tre døtrene Nelly, Esther og Maria ankom til Buvika i Trøndelag som kvoteflyktninger våren 2002 var det klaff, nesten fra første søndag formiddag. Først ble de varmt trukket med i pinsemenigheten Betel i Trondheim. Så fikk de umiddelbart kontakt da de oppsøkte en søndagsgudstjeneste i den lokale folkekirken, Buvik menighet.

– Vi fikk en varm mottakelse.

En norsk familie gjorde alt de kunne for å bygge vennskap, de inviterte oss hjem til seg, og vi ba dem hjem til oss.

Denne familien ble Bahati-familiens portal til lokalsamfunnet, 17. mai-feiring og masse mer. Bahati-familien svarte med sine bidrag – blant annet i menighetens familiekor.

– Jeg kjenner meg ikke helt igjen når andre innvandrere snakker om rasisme i Norge, sier Bahati til STREK. Han opplevde at statskirkebiskopen i Nidaros jobbet frem en dispensasjon fra den katolske biskopen i samme by, slik at det åpnet seg jobbmuligheter som klokker i tre lokale menigheter i området.

Teologisk endringsjobb

Unntak til tross, Lauvland mener biskoper, prester og andre kirkelige ledere har et teologisk grunnarbeid å gjøre.

– Avvisningen bunner i at kirkefolk flest ikke har fått det sterkt nok lagt inn over seg, det jøden Paulus sier til de kristne, «fremmedkulturelle» i Efesos: «Så er dere ikke lenger fremmede og utlendinger, men dere er de helliges medborgere og tilhører Guds familie.» Dette fellesskapet på tvers av kulturskillene er jo nettopp noe av det som gjør en kirke til en kirke.

Hun viser til at en biskop og andre kirkelige ledere sier de fikk en aha-opplevelse av overskriften for en KIA-konferanse nylig: «Vi er ikke innvandrere i kirken. Vi er hjemme.»

– Norske menigheter flest skjønner ikke hva de går glipp av når de ikke tar kristne innvandrere med på laget. Mange av dem er vel så modne i troen, like velutdannede og innsiktsfulle.

Når mange kirkegjengere ikke ser dette, kan det blant annet skyldes forestillingene om Norge som foregangsland i misjon.

– Derfor tenker man: Vi var kristne først. De ligger etter. Men det er jo ofte helt feil. Ta kristne som kommer fra dagens Tyrkia, der man allerede hadde vært kristne i nesten 1000 år før Norge ble kristnet...

Atskilte verdener

– Mønsteret i de problemene kristne innvandrere møter i norske kirker er tydelig. Så tydelig at det minner meg om det jeg opplevde under apartheid, sier Victor Calvert, som flyktet fra Sør-Afrika på 1980-tallet.

– Er ikke det en litt drastisk sammenligning?

– For all del, på mange måter er jo tingene helt annerledes i

Norge. Her er det integrering som er det offisielle målet, og som preger lovene. Men i hverdagen, også i kirkene, er det ting jeg kjenner igjen: Mønsteret er at nordmenn lukker seg inne i sine grupper, de har nok med seg og sitt. Tanken på at folk med en annen hudfarge og troskultur kan være en gave til menigheten er fjern. Dermed henvises de til å lage sine egne grupper og menigheter.

– Men kulturforskjellene er jo ofte store. Er det realistisk at det skal gå glatt?

– I alle fall må det en kraftig holdningsendring til i menighetene. Og kanskje må hele måten man tenker menighet på, endres? Statskirke-opplegget der du går til en gudstjeneste klokken 11, sånn for din egen del, og går hjem igjen etter en time, uten å ha snakket med noen, det fungerer ikke som møteplass, sier han.

– Men 25 år i dette feltet har vel også gitt meg en opplevelse av hva som er realistisk. Viljen til å inkludere førstegenerasjons-innvandrere er for liten til at det kommer til å skje særlig mye. Og i en del tilfeller er det nok også riktig for innvandrere å satse på egne menigheter der de kan feire gudstjenesten på sitt eget morsmål og utfolde sin egen sang og musikk. Men når andre generasjon innvandrere vokser til – de som har gått i norsk skole og forstår seg som norske – blir det nok lettere.

«Ikke norsk»

Calvert er gift med en norsk kvinne og har tre barn som «er hundre prosent norske». De har gått jevnlig i en misjonsforbundsmenighet i Oslo.

– Men selv om det er mye som

«Det er sjelden innvandrere tas imot som søsken, og ikke som gjester.»

Sigrun Saltbones Lauvland, informasjonssjef i Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA)

«Det er mye fremmedfrykt i kirken. Og det er ikke kristelig korrekt å lufte den.»

Oddvar Hatlehol, nestor innen kristent innvandrersarbeid i Norge

er bra her, føler jeg meg fortsatt ofte fremmed for dette miljøet, liturgien og måten å tenke menighet på. Det blir så voldsomt norsk, ja, jeg vil si nasjonalistisk.

– Hvordan da?

– For eksempel dette med forbønnen for kongen og kongehuset. Jeg blir sittende i benken og lure. Det bønner først og fremst forteller meg er: «Du hører ikke til her, du er ikke norsk. Når du får lov til å være her, er det fordi de norske er snille.»

«Troen må leves»

Det var et toårig stipend som brakte Lemma Desta til Norge i 2003. Etter to års teologistudier på MF, lå det i kortene at videreutdannelsen skulle komme etiopisk kirkeliv til gode. Nærmere bestemt: Den evangeliske Mekane Yesus-kirken, som i stor grad er en frukt av norsk misjonsarbeid i landet. Det er der Desta har flere års bakgrunn som prestelærer og predikant.

Seks år senere er han fortsatt i Norge.

– Er det ikke vel så mye bruk for din utdanning i Etiopia? Hvorfor har du ikke reist tilbake?

– Da jeg dro hit, hadde jeg ikke annet i tankene. Men ting

er ikke så enkle som det kan synes for dem som gir slike stipender. Den viktigste årsaken er karrieren til min etiopiske kone, som har fått seg jobb som IT-konsulent i Oslo. Dessuten, når jeg er tilbake i Etiopia kjenner jeg på at det jeg nå kan, det jeg nå står for, vil komme bedre til sin rett i Norge. I tillegg er det viktig for mange i Etiopia at jeg er her, slik at jeg kan sende penger hjem.

– Hva har du, som kirken i Norge trenger?

– Tilstanden til kirken i Norge er jo på mange måter mer utfordrende enn i Etiopia. En kirke skal være en motkultur. Her er alt så tilpasset. Det er som om mange prester tenker: «Når du er døpt, er alt overstått.» De utfordrer jo ikke dem som går i kirken, slik at de kan vokse som kristne. Fra Etiopia er jeg vant med at tro er noe du må leve ut, ellers dør den!

Desta snakker seg varm.

– Du må leve så nær Gud at du får kraft til å bryte med din egoisme og tidens fristelser...

Han summer seg.

– Min drøm er å finne sammen med norske kristne som vil gjenreise kirken, til en kirke som gjør en forskjell her i Nord-

Europa. Når kommer dagen da jeg skal få lov til det?

Taus fremmedfrykt

Oddvar Hatlehol er en av nestorene innen kristent innvandrersarbeid i Norge. Det startet i 1970 med «Oslo Bible Club» for tyrkere, Norges første «fremmedarbeidere». Etter endt utdanning på Fjellhaug Misjonsskole, begynte han på en periode på 23 år som heltidsansatt i denne typen arbeid. Hatlehol har vært med på å legge til rette for kristent innvandrersarbeid i Oslo, Stavanger, Bergen, Kristiansand, Ålesund og Trondheim – det meste av tiden med Misjons-sambandet som arbeidsgiver.

– Selv «de beste» menigheter – en del av dem er frikirkelige – sliter med å få til en god integrering i menighetene. Jeg tenker på en situasjon der det ikke lenger er slik at de norske tenker at «vi gjør noe for dem», men begge parter gir og tar imot. Gudstjenester der det ikke lenger er noe «vi» og «dem» er fortsatt et særsyn, sier Hatlehol, som nå er daglig leder i Stovner menighet i Den norske kirke.

– I hvor stor grad handler dette om fremmedfrykt?

– Det er veldig mye fremmed-

1000 år og like norsk

Kirken ble til som et sjokkerende brudd med stamme-logikken: Jøder versus samaritaner, jøde mot greker. Hvorfor tenderer norsk kirkeliv ofte til det motsatte?

Professor i kirkehistorie, Dag Thorkildsen, belyser de lange linjene fra Stiklestad via sameopprøret til Trond Giskes nasjonalhelligdomsprosjekt i Nidaros.

Bare på strekmag.no

Der finner du også alle tidligere artikler i serien.

frykt ute og går. Problemet er at den som oftest er taus. Det er jo ikke kristelig korrekt å lufte den. Dermed får du en barriere som er enda vanskeligere å utfordre. Den tause frykten er mye verre enn den åpenlyse.

Hatlehol får støtte i sin vurdering av Ivar Flaten, sogneprest i Fjell i Drammen – en kulturell smeltedigel, som Stovner. – Også prestekolleger her i byen lufte denne typen fremmedfrykt, men bare underhånden. De er preget av islamfrykt, og ser Fjell som en «krigssone» som er i fare for å bli overrent, rent religiøst.

Teflonbelegg

– Hva slags forestillinger er det som går igjen, Hatlehol?

– Også kristne preges av skepsisen til innvandrere som FrP-politikere og deres åndsfrender står for. Mediene er jo fulle av slikt stoff. Mange – både eldre og unge – bærer på en stor frykt for islam. At «de vil gjøre Norge til et muslimsk land». Eller de tenker at «de er bare kommet hit for å utnytte systemet». Sånne tanker legger seg som et teflonbelegg på hjernebarken. Forsøker du å gi dem informasjon som bryter med dette mønsteret, preller det bare av, sier Hatlehol.

Han legger til, lettere oppgitt: – Problemet er vel at så mange faktisk ikke tror på et kjernepunkt i evangeliet, at Jesus er kommet for å oppheve denne typen barrierer, at han angår alle, ikke bare de etnisk norske.

Et nøkkelpunkt, mener Hatlehol, er at menighetene ikke fungerer som tverrkulturelle møteplasser.

– Bildet er det samme som i samfunnet ellers. Når kristne innvandrere oppsøker en så norsk sammenheng som en statskirkemenighet, opplever de ikke å bli sett. Det handler om de små signalene, at noen hilser på, sier «det er hyggelig å møte deg», finner plass til dem på kirkekaffen eller inviterer dem hjem til seg. Når dette ikke skjer, gjør mange to, tre, kanskje fire forsøk til – og så gir de opp.

www.mf.no/videreutdanning

RELIGIONER OG LIVSSYN

Skole og samfunn trenger kompetanse i religion, livssyn og etikk.

Ta videreutdanning mens du er i jobb!

Tre nye kurs fra januar 2010:

RLE 1: (15 + 15 stp), RLE 2: (15 + 15 stp)
Undervisning 7 lørdager per semester

Kirkehus og kirkerom (10 stp) – ett semester.
Undervisning 9 torsdager etterm/kveld.

Opptakskrav: Generell studiekompetanse.

Pris: RLE 1 og 2: kr. 2.500,- pr. semester

Kirkehus og kirkerom: kr. 2000,-

Info: deltid@mf.no

www.mf.no/videreutdanning

Påmeldingsfrist

10. desember
2009

KONTAKT

– Studiemedarbeideren:

Mona G. Bo

E: deltid@mf.no

T: 22 59 05 17

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSFAKULTET